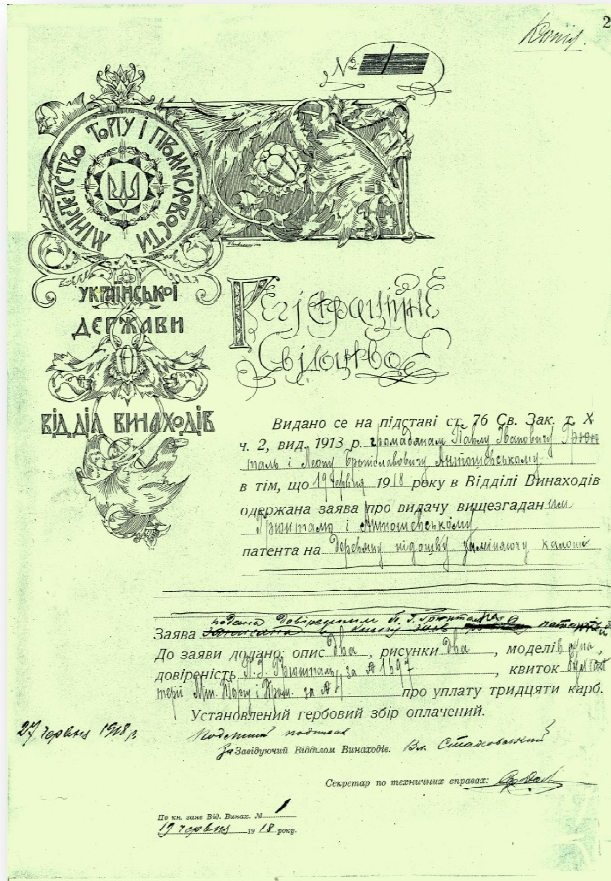

Музей ІВ: експонати місяця

У червневі дні, коли Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» відзначає своє 20-річчя, хотілося б пригадати ще декілька важливих подій. У хронології становлення державної системи правової охорони інтелектуальної власності незалежної України ці події теж позначені червнем.

27 червня 1918 року відділ винаходів фабрично-заводського департаменту Міністерства торгу і промисловості Української Держави (Гетьманату) видав Реєстраційне свідоцтво № 1, яким засвідчувався прийом заяви (та відповідного пакета документів) від 19 червня 1918 р. про видачу патенту на винахід. По суті це був тимчасовий охоронний документ, який передбачалося обміняти на патент або анулювати в разі рішення Експертного комітету про неспроможність заявленої інновації. Видача такого документа (навіть тимчасової дії) на той момент означала, що в Україні запущений у дію один з

важливих атрибутів державності – система охорони промислової власності.

Про те, що зазначеній події надавалося вагоме значення, свідчить той факт, що у відділі винаходів залишили на зберігання копію документа на художньому бланку. Зазвичай у папку з усім пакетом матеріалів за заявкою про реєстрацію винаходу для подальшого опрацювання підшивали лише машинописну копію реєстраційного свідоцтва на простому аркуші. Документ на художньому бланку видавався лише заявникові. Крім того, автор графічного оформлення свідоцтва залишив під малюнком свій підпис: «К.Головченко».

Реєстраційне свідоцтво № 1 виписане на ім'я інженерів П.І. Грюнталя та Л.Б. Антошевського, відомих підприємців-взуттєвиків з Ростова-на-Дону. Заявники (на той час – громадяни республіки Всевелике Військо Донське (Донська Республіка)), які вже мали царський привілей на винахід «Дерев'яна підощва, яка заміняє калоші», виявили бажання отримати на свою розробку патент Української Держави. Примітно, що саме тоді, коли у відділі винаходів розглядали перші заяви про видачу патенту на винахід, розпочався

переговорний процес щодо співробітництва Гетьманату та Донської Республіки. Переговори, як відомо, завершилися підписанням 08 серпня 1918 р. попередньої Угоди, згідно з якою Українська Держава, зокрема, визнавала Донську Республіку суб'єктом міжнародного права. Тож не виключено, що ростовські заявники могли бути вибрані як претенденти на патент Української Держави на винахід № 1 не тільки, як такі, що першими подали повний пакет документів. Це міг бути й дипломатичний хід, що підтверджував прагнення не просто до військового союзу, а й до взаємовигідної економічної співпраці. Тим самим також підсилювалося утвердження Української Держави як суб'єкта міжнародних відносин.

Інформація про видачу Реєстраційного свідоцтва № 1 була розміщена в урядовій газеті «Державний Вісник» № 28 від 29 серпня 1918 р. В оголошенні зазначалися номер та дата видачі свідоцтва, прізвище заявника та назва винаходу. А 19 вересня о 10:30 весь пакет документів (по два примірники опису з чітким викладенням патентної формули та малюнків, квиток Держскарбниці про сплату 30 крб. на депозит відділу винаходів, марки про сплату гербового збору) за заявкою від 19 червня 1918 р. передали на розгляд до Експертного комітету.

Експертний комітет діяв на той час при відділі винаходів. Підрозділ складався зі штатних службовців технічно-організаційного відділу фабрично-заводського департаменту та з галузевих фахівців відповідних міністерств. Також до роботи в комітеті залучали «за вільним наймом» осіб для попереднього розгляду заяв (з правом вирішального голосу). Рішення про видачу охоронного документа виносив Експертний комітет.

Усього, починаючи з 27 червня й по 5 жовтня (остання публікація в «Державному Віснику») 1918 р. відділ винаходів Міністерства торгу і промисловості Української Держави видав 80 реєстраційних свідоцтв про подання заяв на видачу патентів на винаходи. Офіційна публікація про кожен виданий документ здійснювалася в «Державному Віснику». Після публікації всі матеріали, подані заявниками, передали до Експертного комітету. На жаль, видані реєстраційні свідоцтва так і не були обміняні на патенти. Ця важлива процедура не відбулася не через патентну неспроможність заявлених винаходів. Політична нестабільність та розкол суспільства призвели до краху Української Держави. Україні судилося ще не раз починати все із самого початку, у тому числі й у сфері правової охорони інтелектуальної власності. Попереду були численні організаційні проблеми, ліквідації, навіть репресії, реорганізації й перепідпорядкування радянської доби.

З 1991 року довелося знову починати з нуля. Роки наполегливої праці, спрямованої на створення досконалої державної системи охорони інтелектуальної власності незалежної України, сучасного експертного органу, та підготовки висококласних експертів, дали позитивні результати.

Перший патент України на винахід підписаний 22 грудня 1992 р. Станом на 1 червня 2020 р. (з 1992 р.) в Україні вже було видано 590 109 охоронних документів на об'єкти промислової власності, занесених до державних реєстрів, у тому числі на винаходи – 126 325 патентів. На сьогодні в Україні за проведення експертизи заявок на об'єкти промислової власності, забезпечення здійснення державної реєстрації та офіційної публікації відомостей про них відповідає Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент).

Український заклад експертизи, пройшовши непростий шлях самовдосконалення, завдячуючи високому рівню професіоналізму фахівців свого колективу, визнаний нині міжнародною спільнотою та виконує свої функції на рівні найкращих патентних відомств світу.

За вагомий внесок у розвиток державної системи правової охорони інтелектуальної власності та значні

досягнення в праці колектив Укрпатенту нагороджений Грамотою Кабінету Міністрів України, підписаною 23 червня 2010 р.

Згадані документи, разом з наказом Міністерства освіти і науки України № 175 від 07 червня 2000 р. про створення Укрпатенту, посідають почесне місце в експозиції Музею правової охорони інтелектуальної власності.

Червень цього року став стартовим для нових змін у сфері охорони інтелектуальної власності. 16 червня 2020 року Верховна Рада України прийняла закон про створення Національного органу інтелектуальної власності. Як кажуть, далі буде.

Підготовлено Музеєм правової охорони інтелектуальної власності.